

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Nr
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

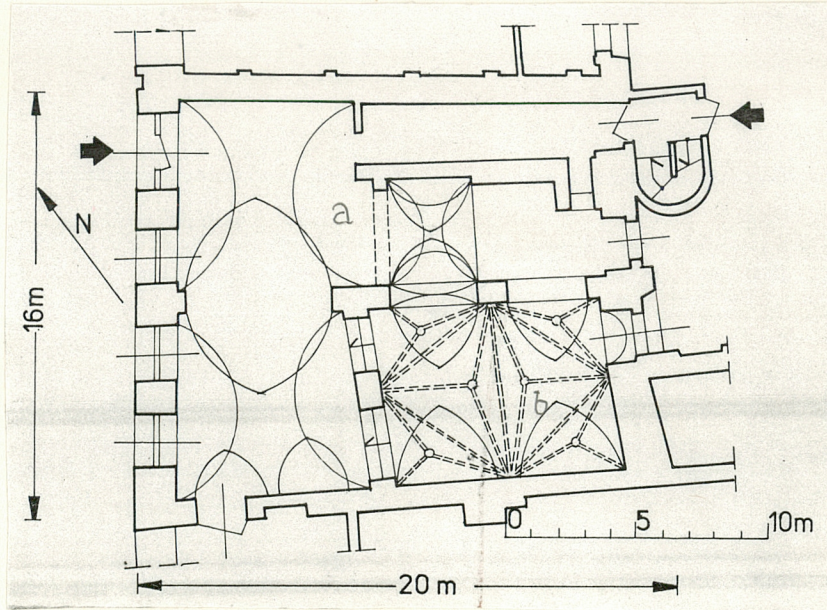
14050

1. Obiekt
15.17.1
BUDYNEK FRONTOWY
w zespole domu mieszkalnego Kamienica "Pod Jaszczurką"

2. Czas powstania
1 poł. XIV w.
2 poł. XIV w.
XV w.
2 poł. XVI w.
XVII w.
XVIII/XIX w.
4 ćw. XIX w.

3. Miejscowość
KRAKÓW
4. Adres
Rynek Główny 8
nr hipoteczny

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

a. d. sień
b. d. izba tylna

5. Przynależność administracyjna
województwo
gmina Dz. Śródmieście / Stare Miasto
6. Poprzednie nazwy miejscowości
7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975
województwo Dz. Stare Miasto
powiat
8. Właściciel i jego adres
Skarb Państwa
9. Użytkownik i jego adres
klub studencki, biura organi-
zacji studenckich
10. Rejestr zabytków
Nr A-56 data 23 V 1932

Budynek powstał najpóźniej w 1 poł. XIV w. jako szerokofrontowy, dwutraktowy, jednopiętrowy dom o obszernych wnętrzach, zajmujący przyrynkowe części posesji nr 7 i 8. Różnił się od typowych budynków mieszczańskich, był rezydencją wielkopańską. W 2 poł. XIV w. otrzymał bogate wyposażenie, z którego zachowało się żebrowe sklepienie nad jedną z izb traktu frontowego i relikty kamiennych obramień okiennych w fasadzie. W XV w. nadbudowany /II p./ i przebudowany; fasada zwieńczona była fryzem z pozornych machiuków. Po rozdzieleniu posesji nr 7 i 8 /1 poł. XVI w./ gruntownie przebudowany w 2 poł. XVII; otrzymał dach pogrążony i attykę /być może już wtedy zmieniono wysokość poszczególnych kondygnacji/. W XVII i XVIII w. remonty; w XVII w pn. części traktu tylnego urządzono klatkę schodową, która wiązała się z oficyną boczną pn. W k. XVIII lub na pocz. XIX w. domy nr 7 i 8 połączono powtórnie i gruntownie zmodernizowano. Budynek utracił się /od tej pory komunikację kołową z podwórkiem zapewniał się dom nr 7/ oraz renesansową attykę. Uzyskał nową fasadę /z klasycystyczną dekoracją/ i nowe wyposażenie wnętrz, z którego niewiele zostało. Zachowała się na klatce schodowej. Po ponownym rozdzieleniu kamienic w 4 ćw. XIX w. urządzono wąski korytarz prowadzący do klatki schodowej. W tym samym czasie dach pogrążony zmieniono

(c.d. na wklepce)

Sytuacja. Usytuowany w zach. części działki; zajmuje 1/4 jej powierzchni.

Związan integralnie z oficyną boczną /pd./

Materiał, konstrukcja, technika. Murowany z cegły, z częściowym użyciem kamienia. Dekoracje stiukowe. Elewacje tynkowane. Mury obwodowe piwnic, parteru i I p. z XIV w., II p. z XV, wielokrotnie przebudowywane. Na parterze w pomieszczeniu frontowym od strony pn. sklepienie kolebkowe, od strony pd. krzyżowe; w pomieszczeniu tylnym od pd. sklepienie żebrowe, tzw. piastowskie, dziewięciopolowe. Na wyższych kondygnacjach sufity. Dach pulpitowy. W większości pomieszczeń parkiety; w sanitariatach posadzki ceramiczne. W przybudówce stanowiącej wejście do klatki schodowej posadzka, podest i stopnie lastrikowe. Schody głównej klatki schodowej 3-biegowe, ze stopniami drewnianymi; podesty i spoczniki wyłożone parkietem; balustrada drewniana z prętów układających się w motywy geometryczne. Konstrukcja klatki schodowej oparta na drewnianych słupach. Okna zróżnicowane, 3-, 4-, 6- 8-polowe; w klatce schodowej na ścianie zach. w drewnianych ościeżnicach. Drzwi częściowo 2-skrzydłowe, płycinowe, w drewnianych, profilowanych ościeżnicach, częściowo współczesne.

Rzut. Zbliżony do prostokąta. Od zach. współtworzy linię regulacyjną Rynku, od pn. przytyka do kamienicy Rynek Gł. 7, od wsch. do podwórza i od pd. do kamienicy Rynek Gł. 9. Trójtaktowy; Tylne trakt /od podwórza/ stanowi klatka schodowa, wspólna dla budynku frontowego i oficyny bocznej /pd./. Pomieszczenia parteru dostępne bezpośrednio z Rynku; piwnic i wyższych kondygnacji z klatki schodowej. Budynek frontowy połączony jest funkcjonalnie z oficyną boczną.

Bryła. Budynek jest zwartą bryłą, zajmującą zach. część działki. Nakryty dachem pulpitowym.

Elewacje. Fasada. Klasycystyczna, mieszcząca się w ciągu zwartej zabudowy wsch. pierzei Rynku Gł. 4-kondygnacyjna, 4-osioła, symetryczna /z wyjątkiem parteru/; tynkowana. Przerobiona w XIX w. według wzoru kamienicy przy Rynku Gł. 7. Parter ukształtowany w formie cokołu, oszkarpowany, oblicowany okładziną kamienną z artykulacją naśladującą boniowanie pasów. Okładzina jest ściśle związana z kamiennymi obramieniami otworów parteru, nowa, nawiązująca do starszej. Parter zamknięty od góry gzymsem. W 1 osi /licząc od pn./ półkoliście zamknięty, profilowany portal z plastyczną rzeźbą jaszczurki w kluczu. w pozostałych osiach prostokątne, pozbawione podziałów okna ujęte w kamienne, profilowane, uszate opaski. Na wyższych kondygnacjach po 4 prostokątne okna w profilowanych, wyprowadzonych w tynku obramieniach, z gzymсами parapetowymi. Na I p. okna 3-polowe ze ślaniem w 2/3 wysokości z trójkątnymi nadokiennikami. Na II p. 4-polowe ze ślaniem w 2/3 wysokości, z nadokiennikami w formie łuku segmentowego. Na III p. 2-polowe, z nadokiennikami utworzonymi przez odcinki gzymsu. III p. zamknięte od góry profilowanym gzymsem, nad którym ścianka kolankowa z kwadratowym okienkiem strychowym w każdej osi. Wyżej wydatny gzyms z konsolkami, a nad nim ściana attykowa podzielona pilastrami na 3 prostokątne płyciny, zwieńczona gzymsem. Przy pn. skraju fasady, na I p.

(c.d. na wklepce)

Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Urzycowanie obecne
5184 m ³	1152 m ²	mieszkalno-gospodarcze /XIII/ XIV-XVI w.-rezydencja miejska; XVII-XIX w.-ka-	usługowe /piwnice i parter: klub studencki "Pod Jaszczurami"; piętra: biura organizacji studenckich/
Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, więźba, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
1966-67 zmiana wyposażenia wewnątrz, przeprowadzona dla potrzeb biur organizacji studenckich i klubu: usunięto w całości zachowane starsze wyposażenie, wprowadzając nowe, obecnie istniejące.		Stan techniczny ogólnie dobry. Budynek wymaga remontu bieżącego.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		Utrzymanie obecnej funkcji /biura, klub/ jest możliwe, ale docelowo zaleca się przywrócenie mieszkań na piętrach: zachowany jest pierwotny układ wewnątrz - w zasadzie mieszkalnych. Na parterze winien znaleźć się salon lub sklep o wysokim standardzie. Budynek, jeden z bardziej wartościowych obiektów w Rynku jest pod względem architektonicznym obiektem właściwie nieznanym. Zaleca się zatem wykonanie prac badawczych w pełnym zakresie, tak dla celów poznawczych jak	
		(c.d. na wkładce)	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

p. karta zbiorcza

22. Bibliografia

p. karta zbiorcza

T.Dobrowolski, Sztuka Krakowa, Kraków 1971

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatura)

p. karta zbiorcza

Powrót spod Racławic, gwasz M.Stachowicza z 1796,
MHMK, nr
Widok pd.-wsch. części Rynku, fot.firmy I.Kriege-
ra, ok.1870

Kartografia

Plan zabudowy Rynku krakowskiego z 1787 r. /wg S.
Tomkowicz, Ulice i place Krakowa w ciągu dziejów ...
/Biblioteka Krakowska nr 63-64, Kraków 1926/.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Waldemar Komorowski, Iwona Keder, V 1993

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Ewa Grochowska, V 1993

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. Jacek Szkolnicki, V 1993

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów zbiory autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1.wkładka

1. Miejscowość X KRAKÓW	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) BUDYNEK FRONTOWY w zespole domu mieszkalnego Kamienica "Pod Jaszczurką"	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c.d. punktu 12, 13, 20
----------------------------	---	--

12. na dach pulpitowy, do dziś istniejący. Konserwacje i przebudowy z l. 1906, 1926, 1929 (m.in. arch. Jerzy Struszkiewicz, Stefan Żeleński, Ludwik Wojtyczko) przyniosły obecny wygląd fasady budynku (parter) i klatki schodowej a modernizacja z l. 1966-67 urządzenie wnętrza klubu studenckiego i biur (co wiązało się z zupełną likwidacją starszego wyposażenia).

13. odkrywka - fragment kamiennego węgara okiennego.

Elewacja podwórzowa (wsch.) bezstylowa, pozbawiona artykulacji architektonicznej, 4-kondygnacyjna, 2-osio-
wa, niesymetryczna, tynkowana. Na parterze w obu osiach zamknięte półkoliście, zakratowane otwory okienne. Pomiędzy nimi szkarpa sięgająca okien I p. Przy pn. skraju elewacji w parterze przybudówka mieszcząca wejście na klatkę schodową (we wsch. ścianie przybudówki prostokątny otwór wejściowy, a nad nim małe, kwadratowe okienko). Na wyższych kondygnacjach po 2 okna o zróżnicowanych wymiarach i podziałach; na I p. 8-polowe; na II p. w pd. osi 3-polowe, w pn. 6-polowe; na III p. 4-polowe. W osi pn. powyżej III p. prostokątna ślepa wnęka po zamurowanym oknie. Pomiędzy osiami rynna; na pn. skraju elewacji wywietrznik. Pomiędzy I-III p. widoczne odkrywki - fragmenty wątku muru, kamiennego obramienia okiennego i ceglanego łuku odciążającego.

Wnętrze i wyposażenie. Budynek przebudowany, z licznymi wtórnymi podziałami wewnętrznymi i współczesnymi elementami wyposażenia. Wnętrze astylowe, adaptowane na potrzeby biurowe, pozbawione w zasadzie wyposażenia historycznego. Jedynym dekoracyjnym elementem wnętrza parteru jest wielopolowe sklepienie żebrowe izby tylnej. W pomieszczeniach frontowych wszystkich pięter oraz w pomieszczeniu tylnym I p. zachowane dekoracyjne sufity z fasetami i skromnymi stiukowymi kręgami bądź rozetami pośrodku. Częściowo zachowana XIX-wieczna stolarka drzwiowa (2-skrzydłowe, płycinowe drzwi w drewnianych ościeżnicach) oraz okienna (w fasadzie a także po 2 prostokątne okna w drewnianych ościeżnicach na każdym piętrze zach. ściany klatki schodowej). Stolarka klatki schodowej modernistyczna, wzorowana na klasycystycznej.

20. praktycznych. Również wszelkie adaptacje winny być poprzedzone takimi badaniami.

Należy zmienić układ komunikacyjny na parterze budynku, co wynika z propozycji zmiany komunikacji całej posesji (p. karta zbiorcza): odtworzyć pierwotne wejście z sieni budynku, co wymagać będzie założenia schodów z istniejącej klatki schodowej do pn. pomieszczenia obecnej kawiarni. Odtworzona sieć winna być oddzielona przepierzeniami o lekkiej konstrukcji od pozostałych pomieszczeń parteru. Parterowa przybudówka przy elewacji tylnej, mieszcząca schody na piętro winna być zlikwidowana.

W całym budynku należy przeprowadzić remont bieżący, uwzględniając podane wyżej wskazówki.

Wkładkę założył: Waldemar Komorowski, Iwona Kęder, V 1993
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Wzór ODZ 1978 r.

Obecną stolarkę parteru fasady zastąpić nową, o podziale wielopolowym. Formy historyczne nie są konieczne, należy jednak uwzględnić charakter fasady.

Okna II i III p. fasady usunąć, zastępując je stolarką wzorowaną na oknach I p.
Poddać konserwacji zabytkowe wyposażenie klatki schodowej.

d. izba tylna